MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
LORRAINE SCHEMBRI ORLAND

Seduta tas-26 ta' Settembru, 2013

Citazzjoni Numru. 2138/2000/1

Avukat Dottor Stephen Muscat bhala Mandatarju Specjali tas-Socjeta` estera Callcentre Development Int (CDI) LTD.

vs

Worldwide Communications Limited

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni tas-socjeta` attrici datata 5 ta' Marzu 1999 fejn esponiet: -

Illi l-attur *nomine* fuq inkarigu tas-socjeta` konvenuta ppresta lill-istess socjeta` konvenuta diversi servizzi *ai termini* ta' skrittura privata tal-31 ta' Lulju 1999, liema servizzi kienu jikkonsistu primarjament billi l-attur *nomine*

jipprovdi servizz ta' *project management* ghall-progetti tas-socjeta` konvenuta;

Illi in esekuzzjoni ta' tali skrittura, l-attur *nomine* adempiet l-obbligi taghha (inkluz dak imsemmi fis-suespost) sad-data tat-3 ta' Marzu, meta ma setax ikompli tali nkarigu minhabba l-inadempjenza da parti s-socjeta` intimata;

Illi hija dovuta, bis-sahha tal-iskrittura privata tal-31 ta' Lulju 1999, is-somma ta' mija u tmienja u erbghin elf u tmin mitt Dollaru Amerikan (USD 148,800), kif ukoll ammont ta' sebat elef seba' mija u disgha u hamsin Dollaru Amerikan u tmintax-il centezmu (USD 7.759.18), ghal spejjez inkorsi mill-attur *nomine*, ghas-somma globali ta' mija u sitta u hamsin elf hames mija u disgha u hamsin Dollaru Amerikan u tmintax-il centezmu, li bir-rata tal-kambju odjerna tammonta ghas-somma ta' **sebghin elf seba' mija u dsatax-il lira Maltija u sitta u sittin centezmu (Lm70,719.66)**;

Illi ghalkemm l-attur interpella lis-socjeta` konvenuta diversi drabi, anke permezz ta' ittra ufficjali, l-istess socjeta` konvenuta baqghet inadempjenti;

Illi l-ammont imsemmi huwa cert, likwidu u dovut u s-socjeta` konvenuta m'ghandhiex eccezzjonijiet x'taghti ghat-talbiet attrici;

Tghid is-socjeta` konvenuta ghar-ragunijiet premessi prevja kwalsiasi dikjarazzjoni necessarja u opportuna ghaliex din l-Onorabbli Qorti m'ghandhiex:-

1. Tghaddi biex taqta' u tiddeciedi bid-dispensa tas-smigh tal-kawza *ai termini* tal-artikoli 167-171 tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili (KAP 12);

2. Tikkundannaha thallas lis-socjeta` attrici l-ammont ta' **sebghin elf seba' mija u dsatax-il lira Maltija u sitta u sittin centezmu (Lm70,719.66)** dovut kif inghad hawn fuq, flimkien mal-imghaxijiet legali dekorribbli sad-data tal-hlas effettiv tas-somma kollha.

Bl-ispejjez komprizi dawk tal-ittra ufficjali kontra s-socjeta` konvenuta li hija minn issa ngunta ghas-subizzjoni.

Rat li din il-kawza giet appuntata ghas-smigh mill-Qorti kif diversament presjeduta ghas-seduta tas-27 ta’ Ottubru 2000.

Rat in-nota tas-socjeta` konvenuta datata 17 ta’ Novembru 2000 (fol 12) fejn talbu lill-Qorti takkorda zmien lill-esponenti sabiex jipprezentaw in-nota ta’ eccezzjonijiet taghha; u l-Qorti kif diversament presjeduta laqghet it-talba kif jidher mill-verbal tas-seduta tat-22 ta’ Novembru 2000 (fol 24).

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tas-socjeta` konvenuta datata 4 ta’ Ottubru 2000 (fol 26) fejn esponew illi :

1. Preliminarjament l-attur ghandu jipprova l-mandat tieghu.

2. Illi l-ftehim li a bazi tieghu saret din il-kawza ffirmat fil-31 Lulju 1999 sar bejn is-socjeta` esponenti u Max Call Centre Development International Limited u ghalhekk ghandha issir id-debita korrezzjoni fic-citazzjoni u l-atti maghha annessi.

3. Illi l-pretiza terminazzjoni tal-imsemmi ftehim da parti tas-socjeta` attrici fit-3 ta’ Marzu 2000 hija legalment invalida, irregolari u ineffettiva ghaliex ma saritx skont id-disposizzjonijiet tal-Artikolu 8.2 tal-imsemmi ftehim u konsegwentement is-socjeta` attrici kienet u ghadha marbuta li tesegwixxi l-obbligi taghha minnha assunti, liema obbligi bhala fatt ma gewx u mhumiex qeghdin jigi esegwiti, u ghaldaqstant mhijiex intitolata li tircievi r-rimunerazzjoni msemmija fil-ftehim.

4. Illi fi kwalunkwe kaz is-socjeta` attrici, anki qabel it-3 ta’ Marzu 2000, ma kenitx qed tonora l-obbligi assunti minnha taht l-imsemmi ftehim tal-31 ta’ Lulju 1999 u ghaldaqstant mhijiex intitolata li tircievi r-rimunerazzjoni msemmija fil-ftehim.

5. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, bi ftehim bejn il-partijiet milhuq fl-4 ta' Jannar 2000, ebda pagament ma kellu jinghata sakemm il-Project Manager u l-uniku direttur tas-socjeta` attrici (certu Frank Schmidt) jottjeni "employment licence" mill-awtoritajiet kompetenti.

6. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, mill-ammont mitlub mis-socjeta` attrici bhala remunerazzjoni ghal servizzi ta' konsulenza ghandu jitnaqqas it-taxxa bir-rata ta' hamsa u tletin fil-mija (35%) kif wkoll l-arretrati applikabbli u dan kemm *in vista* tal-fatt illi s-socjeta` attrici mhix residenti f'pajjiz li mieghu Malta ghandha *double tax treaty* kif ukoll *in vista* ta' ftehim illi kien sar bejn il-partijiet f'dan is-sens.

7. Illi fi kwalunkwe kaz, u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-ammont mitlub huwa eccessiv u mhuwiex skont il-ftehim.

8. Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat ir-rikors tal-attur *nomine* datata 24 ta' Mejju 2004 a fol 168 tal-process fejn talbu lill-Qorti joghgobha terga' tappunta l-istess kawza ghal data konvenjenti ghal din il-Qorti.

Rat li l-kawza giet riappuntata ghas-smigh ghat-8 ta' Lulju 2004.

Rat ir-rikors tas-socjeta` konvenuta Worldwide Communications Ltd datat 7 ta' Ottubru 2005 a fol 219 tal-process fejn talbu lill-Qorti joghgobha tawtorizza lis-socjeta` esponenti tipprezenta n-nota ta' eccezzjonijiet ulterjuri; u l-Qorti kif diversament presjeduta laqghet it-talba kif jidher bid-digriet moghti fis-seduta tat-13 ta' Ottubru 2005.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet ulterjuri tas-socjeta` konvenuta Worldwide Communications Ltd datata 7 ta' Ottubru 2005 (fol 222A) fejn esponiet: -

1. Illi s-socjeta` attrici ma ghandha l-ebda interess guridiku f'dawn il-proceduri, *stante* li hija ittrasferiet id-dritt minnha vantat f'din il-kawza lil Frank Schmidt fil-01/02/00 u ghaldaqstant, is-socjeta` esponenti ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju.

Rat il-verbal tas-seduta tas-17 ta' Jannar 2006 mizmuma quddiem din il-Qorti kif diversament presjeduta fejn l-Avukati tal-partijiet trattaw l-eccezzjoni ulterjuri dwar in-nuqqas ta' interess tal-kumpanija attrici. Il-kawza giet differita ghas-sentenza dwar l-istess eccezzjoni ghas-27 ta' April 2006; u l-verbali l-ohra kollha nkluz dak tas-27 ta' Settembru 2012 fejn il-kawza baqghet differita ghas-sentenza ghall-31 ta' Jannar 2013.

Rat is-surroga datata 16 ta' Jannar 2013 fejn din il-kawza giet assenjata lil din il-Qorti kif hekk presjeduta.

Rat il-verbali tas-seduti mizmuma quddiem din il-Qorti kif hekk illum presjeduta inkluz dak tal-4 ta' Lulju 2013 fejn meta ssejhet il-kawza dehret Dr. Christine Calleja ghas-socjeta` konvenuta li assocjat ruhha fil-patrocinju tal-istess u Dr. Godwin Muscat Azzopardi ghas-socjeta` attrici. Il-partijiet ipprezentaw noti ta' sottomissjonijiet fil-mori tad-differimenti. Il-partijiet ma kellhomx sottomissjonijiet u provi ohra rigward l-ewwel eccezzjoni ulterjuri dwar l-interess tas-socjeta` attrici. Il-kawza giet differita ghas-sentenza *in parte* fuq din l-eccezzjoni ghas-26 ta' Settembru 2013.

Hadet konjizzjoni tal-provi prodotti.

II. <u>KONSIDERAZZJONIJIET</u>

Permezz ta' din il-kawza, l-attur nomine qed jitlob il-hlas ta' servizzi rezi lis-socjeta` konvenuta *ai termini* ta' skrittura privata datat il-31 ta' Lulju 1999. Is-socjeta` attrici (CDI) tghid li adempiet l-obbligi taghha izda kellha ttemm il-ftehim unilateralment fit-3 ta' Marzu 2000, u dan minnhabba l-inadempjenza da parti tas-socjeta` intimata.

Is-socjeta` konvenuta (WCL) irribattiet li l-pretiza terminazzjoni tal-ftehim da parti tas-socjeta ' attrici kienet invalida, irregolari u ineffettiva *ai termini* tal-istess ftehim u f'kull kaz is-socjeta`attrici ma kenitx qed tonora l-obbligi assunti minnha anke qabel it-3 ta' Marzu 2000 *oltre* eccezzjonijiet ohra.

B'nota tal-eccezzjonijiet ulterjuri taghha, esebita a fol 222A tal-process[1], eccepiet li s-socjeta` attrici m'ghandha ebda interess guridiku f'dawn il-proceduri in kwantu li qabel ma giet intavolata din il-kawza, kienet gja attrici ittrasferiet id-dritt minnha pretiz lill-Frank Schmidt.

Din hija sentenza in parte fuq l-eccezzjoni ulterjuri sollevata mis-socjeta` konvenuta.

Il-fatti fil-qosor huma s-segwenti. Fil-31 ta' Lulju 1999, gie iffirmat ftehim bejn iz-zewg kumpanniji,Max Callcentre Development Int. (CDI) u WorldWide Communications Limited, (WCL) il-kontendenti rispettivi f'din il-kawza, ghat-twaqqif ta' *call centre* internazzjonali f'Malta. Permezz ta' dan il-ftehim, CDI kellu jipprovdi '*Project Manager*', identifikat fil-ftehim fil-persuna ta' Frank Schmidt, sabiex iwettaq is-servizzi elenkati fil-ftehim. Dan il-ftehim gie itterminat mis-socjeta` attrici minhabba allegat inadempjenza fit-3 ta' Marzu 2000.

Fil-mori tal-proceduri gie a konoxxenza tas-socjeta konvenuta li fl-1 ta' Frar 2000, u cioe`, qabel ma giet ipprezentata din il-kawza sar ftehim bejn *Max Call Center Development International Limited* u Frank Schmidt, li permezz tal-istess hemm miftiehem li:

"1. *Mr. Frank Schmidt has the requested payment from Max Limited for outstanding amount of 425,000USD for Managing Director fees;*

2. Max Limited transfers its entire demand for payment from World Wide Communication Ltd to Mr. Frank Schmidt.

[1] Awtorizzat b'Digriet tal-13 ta' Ottubru 2006 a fol. 226 tal-process.

3.Mr. Frank Schmidt is legally allowed to request payment in court in his own name."[2]

Is-socjeta` konvenuta issottomettiet li permezz tal-ftehim imsemmi is-socjeta` attrici effettivament ittrasferiet id-dritt tal-azzjoni ghall-pagamenti dovuti skont il-ftehim tal-31 ta' Lulju 1999 direttament lil Frank Schmidt fil-kwalita personali tieghu. Dan id-dritt huwa l-oggett tal-kawza odjerna u b'konsegwenza ta' tali trasferiment, CDI ma kellhiex l-interess guridiku mehtieg biex tmexxi dawn il-proceduri.

Is-socjeta` attrici irribattiet billi qalet li dan huwa biss arrangament intern bejn il-partijiet li ma johloq ebda stat lejn terzi ('*res inter alios acta'*). Dan sar fi zmien meta kienu qed isiru arrangamenti u trasferimenti interni bejn il kumpanija CDI u Frank Schmidt. Frank Schmidt huwa l-uniku beneficjarju tas-socjeta` attrici kif ukoll il-*Managing Director* tal-istess. CDI kellha thallas lil Schmidt u biex taghmel hekk, peress li hu l-uniku beneficjarju, sar dan il-ftehim biex ikun jista' jircievi l-beneficcji minn din il kawza. Issostni li ma rrinunzjatx b'hekk ghad-drittijiet taghha li tistitwixxi kawza hi stess billi l-kuntratt li hu l-perm tal-kawza odjerna kienet iffirmata bejn CDI u WCL.

Ikkonsidrat li t-test tal-ftehim tal-1 ta' Frar 2000 huwa car u inekwivoku in kwantu li bit-tieni klawzola, CDI ittrasferiet lil Frank Schmidt in dritt tal-azzjoni ghall-hlas minghand WCL. Qari semplici tal-kliem uzati f'din il-klawzola ma jhallix lok ghall-interpretazzjoni xort'ohra. Meta l-kliem ta' konvenzjoni, mehud fis-sens li ghandu skont l-uzu taz-zmien tal-kuntratt, hu car, ma hemmx lok ta' interpretazzjoni - *contra scriptum non est argumentum. Inoltre* l-klawzoli kollha tal-kuntratt jitfissru l-wahda bl-ohra, billi kull klawzola jinghata is-sens illi jidher mill-att kollu,[3] **(**Ara - **"*Alfrida Borg vs Carmen Camilleri et"*** (P.A. (RCP) 2 ta' Ottubru 2001); "**P.L. John Privitera *nomine vs* P.L. Ivo Galea *et"*** - P.A. (C.S.) 11 ta' Mejju 1988; **"Carmela Borg vs Bartolomeo Xuereb" -** A. C. 30

[2] esebit bhala DOK MCC1 a fol. 221 tal-process.
[3] Ara l-Art.1002 u 1008 tal-Kodici Civili ta' Malta.

ta' Marzu 1997**;Joseph Grech Sant nomine vs Avukat Dr. Riccardo Farrugia *et nomine*" -** A.C. 28 ta' Frar 1997; **"Emmanuel Avallone vs Centru Speranza fl-Inkapacitati"** (P.A. (RCP) – 28 ta' Frar 2002).

Isewgi li l-Qorti ma tistax taqbel mat-tezi avvanzata mis-socjeta` attrici li donnha trid tillimita l-portata tal-ftehim ghall-semplici arrangament intern biex l-eventwali pagament imur direttament ghand Frank Schmidt.

Il-Qorti tifhem li bl-iskrittura tal-1 ta' Frar, 2000, is-socjeta` attrici cediet id-dritt ta' azzjoni u l-kreditu taghha kontra Worldwide Communications Limited lil Frank Schmidt li huwa kreditur taghha ghall-ammont imsemmi ta' USD425,000.

Il-Qorti ser tikkonsidra b'effett ta' dan il-ftehim, CDI giet svestita mill-interess guridiku li tagixxi f'din il-kawza.

Osservazzjonijiet Guridici

(a) Interess Guridiku

Illi l-gurisprudenza nostrali u anki ta' Qrati barranin tirrikjedi li rekwizit imprexindibbli ta' kull azzjoni hu l-interess f'min jipproponiha. Illi kif intqal fis-sentenza "**J Muscat et vs R *Buttigieg et*"** *(27 ta' Marzu 1990 – Vol LXXIV.iii.481):*

"L-interess irid ikun a) guridiku, jigifieri d-domanda jrid ikun fiha ipotesi ta' l-ezistenza ta' dritt u l-vjolazzjoni tieghu: b) dirett u personali: fis-sens li huwa dirett meta jezisti fil-kontestazzjoni jew fil-konsegwenzi taghha, personali fis-sens li jirrigwarda l-attur, hlief fl-azzjoni popolari; c) attwali fis-sens li jrid johrog minn stat attwali ta' vjolazzjoni ta' dritt, jigifieri l-vjolazzjoni attwali tal-ligi trid tikkonsisti f'kondizzjoni posittiva jew negattiva kontrarja ghall-godiment ta' dritt legalment appartenenti jew spettanti lid-detentur."

Il-presuppost specifiku ta' ezercizzju ta' l-azzjoni gudizzjarja – *actio nata* – huwa l-interess guridiku. Min

jadixxi lill-Qrati ghandu juri li huwa ghandu dritt li gie vjolat lilu, jew li jigi lilu ri-stabbilit id-dritt hekk lez mill-konvenut, u li allura permezz ta’ l-azzjoni jista’ jipprokura xi rizultament vantagguz jew skop utli.

Illi fis-sentenza **“M Bond vs C Mangion et”** gie spjegat li:-

“Fost ir-rekwiziti ta’ l-interess guridiku hemm dak li l-istess irid ikun attwali, cioe` dak li* ***Mortara*** *jiddefinixxi bhala. 'La utilita` finale della domanda giudiziale sul tema dell'asserita esistenza e violazione di un diritto'. Jekk l-azzjoni tkun inkapaci li tipproduci rizultat vantaggjuz jew utili ghal min jipproponiha jew jekk ir-rizultat, jew sentenza, ma jkunx jista' jigi uzufruwit, dik l-azzjoni ma tistax tigi protetta.”

(b) Cessjoni ta' Kreditu u ta' Dritt ta' Azzjoni

Fil-kaz in ezami, CDI cediet d-dritt ta' azzjoni taghha kontra WCL a favur ta' Frank Schmidt u ghalhekk jenhtieg li jigu diskussi l-effetti tac-cessjoni bejn ic-cedent (CDI) u d-debitur (WCL).

Ic-cessjoni ta' kreditu u ta' dritt ta' azzjoni huma regolati bl-artikoli 1469 *et seq* tal-Kodici Civili.

Illi l-**Artikolu 1471** jesigi li jkun hemm notifika lid-debitur u testwalment jipprovdi: “*ic-cessjonarju ma jistax, kwantu ghal terzi, jezercita l-jeddijiet lilu ceduti, hlief wara li c-cessjoni tkun giet mgharrfa lid-debitur b’att gudizzjarju, mic-cessjonarju nnifsu jew mic-cedent*.”

L-Artikolu **1469** jispjega kif isir tali cessjoni u jistipula li: *“ic-cessjoni jew bejgh ta’ kreditu, ta’ jedd, jew ta’ azzjoni hija perfetta, u l-proprjeta` taghha tigi akkwistata ipso jure mic-cessjonarju, hekk kif isir il-ftehim fuq il-kreditu, fuq il-jedd jew fuq l-azzjoni u fuq il-prezz*”.

Hawn irid jissemma l-fatt illi skont l-iskrittura bejn Schmidt u CDI hemm fil-ftehim ic-cessjoni tad-dritt tal-azzjoni u tal-kreditu a favur ta' Schmidt li hu l-kreditur tal-kumpanija

cedenti. In-kontrakambju, ic-cessjonarju kien ser jipprocedi direttament ghall-hlas kontra d-debitur WCL. B'hekk kien hemm kontropartita prevista fil-ftehim.

Illi rigward l-imsemmija materja l-esponenti taghmel referenza ghad-decizjoni fl-ismijiet **“Emmanuela sive Lily Schembri vs Marco Aroyo”** (P.A. 16 ta’ Dicembru 1949) li fiha wiehed isib insenjament interessanti dwar it-taghrifa ta’ cessjoni ta’ kreditu. Fl-imsemmija sentenza il-Qorti kienet tal-opinjoni illi m’hemmx ghalfejn li l-iskrittura ta’ cessjoni nnifisha tigi notifikata izda hu bizzejjed li tigi notifikata s-sustanza tal-konvenzjoni. Fl-istess sentenza gie kwotat l-awtur **Laurent** li jghid “*E inutile far conoscere al debitore e ai terzi le clausole del contratto, che interessano soltanto le parti contraenti. L’unica cosa che essi abbiano interesse di sapere e’ il fatto della cessione del credito. Ecco tutto quanto che deve essere notificato al debitore. Cosi` la pensano tutti gli scrittori; e la giurisprudenza ha consacrato questa opinione.”*

Fil-kaz in ezami, jirrizulta minn dikjarazzjoni tal-istess kumpanija konvenuta li l-ftehim "*gie f'idejhom tramite l-Avukat tal-Kumpanija Attrici waqt l-ahhar seduta mizmuma fil-Qorti."*[4] B'hekk ma jirrizultax li d-debitur WCL gie notifikat bic-cessjoni permezz ta' att gudizzjarju.

Huwa minnu li, b'effett tac-cessjoni tad-dritt, ic-cessjonarju ma jibqax izjed il-kreditur. Izda l-ligi stess tipprovdi fl-artikolu 1472 li :-

"**1472.** *Fin-nuqqas ta’ dik it-tagħrifa (*rikjesta bl-artikolu 1471 tal-Kodici Civili), *jew sakemm dik it-tagħrifa ma ssirx (a) id-debitur ma jistax jeċċepixxi ċ-ċessjoni kontra l-kreditur tiegħu, u jekk iħallas id-dejn lil dan il-kreditur, jiġi meħlus minn dak id-dejn*;"

Skont l-insenjament ta' ***Baudry Lacantinerie*[5]*"*** *Prima della notificazione o dell'accettazione non solo il cedente puo' ricoverare dal ceduto un pagamento, o compensare*

---

[4] Verbal tat 13 ta' Ottubru 2005 a fol. 226 tal-process.
[5] "*Trattato Teroico Pratico di Diritto Civile, Vol. XIX a fol 911.*

*con lui, o fare con lui una novazione ed estinguere cosi' il credito ceduto, ma anche puo' perseguirne la ricupera contro il ceduto. Questi non puo' opporre al suo procedimento una conclusione d'inammisibilita' tratta dall'esistenza d'una cessione di cui il cessionario non e' investito rispetto a lui."(*enfasi ta' din il-Qorti). L-istess awtur jghid ukoll li sakemm ma ssirx id-debita notifika tac-cessjoni, il-kreditur cedent jista' wkoll jaghmel l-atti konservattivi in kawtela tal-jeddijiet tieghu inkluz l-interruzzjoni tal-preskrizzjoni kif ukoll iskrizzjonijiet ipotekarji.

Din il-Qorti m'ghandhiex ghalfejn ma taccettax dawn l-insenjamenti li huma konformi mad-disposizzjonijiet legali tal-kodici taghna gja iccitati f'din is-sentenza.

Applikati dawn il-principji, jirrizulta li s-socjeta` attrici ghad fadlilha kull interess guridiku fl-ezitu ta' din l-istanza in kwantu fl-assenza ta' notifika tac-cessjoni skont il-ligi, ghandha kull dritt li tipprocedi hi kontra d-debitur biex tirkupra l-pagament dovut.

Ghalhekk l-eccezzjoni ulterjuri ssollevata mis-socjeta` konvenuta dwar nuqqas ta' interess guridiku ma tistax tigi sostnuta.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta’ u tiddeciedi**, billi **tichad** l-eccezzjoni ulterjuri sollevata mis-socjeta` konvenuta dwar in-nuqqas ta' interess guridiku tas-socjeta` attrici u tordna il-prosegwiment tal-kawza.

L-ispejjez ta' dawn il-proceduri jithallsu mis-socjeta' konvenuta.

Moqrija.

< Sentenza In Parte >

---------------------------------TMIEM---------------------------------